

BoonBerichten

Mededelingen en berichten van het Louis Paul Boon Genootschap
Nummer 100, december 2016

BOONBERICHTEN NUMMER 100

Dit is de honderdste aflevering van de *BoonBerichten* - al vijftien jaar de nieuwsbrief voor onze leden waarin we berichten publiceren rond Louis Paul Boon en de activiteiten van het Louis Paul Boon Genootschap. Het eerste *BoonBericht* verscheen najaar 2001, gelijktijdig met het nieuwe tijdschrift *Boelvaar Poef*.

Voorheen waren er voor dit doel de *Tijdingen van het Louis Paul Boon Genootschap* (1984-1990). Het tijdschrift *De Kantieke Schoolmeester* (1991-1996) bevatte op gezette tijden de rubriek *Tijdingen* met kort nieuws en van 1995 tot 2001 waren er de *Berichten uit Boonland*.

Drie jaar terug, in december 2013, verscheen de laatste aflevering van *Boelvaar Poef*. In de plaats van dit inhoudelijke tijdschrift is voor de leden de jaarlijkse uitgave van de *Boontjes* gekomen, waarmee deze reeks gebundelde dagelijkse columns van Boon wordt voortgezet.

Kort nieuws over Boon is niet alleen te vinden in onze *BoonBerichten*, maar ook op de website van het genootschap en op onze Facebook-pagina. Alle *BoonBerichten* zijn overigens online terug te vinden op onze website, onder *Uitgaven*.

In de *BoonBerichten* zijn we sinds het wegvallen van *Boelvaar Poef* af en toe ook wat uitgebreider gaan publiceren. Zoals eerder het themanummer 87 over Paul Van den Abeele (augustus 2015), nummer 93 over *de kleine eva uit de kromme bijlstraat* (januari 2016) en nummer 98 over *Wapenbroeders* (september 2016).

Dit 100^e *BoonBericht* is gewijd aan enkele recente naslagwerken op het gebied van de Nederlandse literatuur waarin ook het werk van Louis Paul Boon voorkomt: *De Leeslijst*, *De Canon* en de *Geschiedenis van de Nederlandse Literatuur*. De eerste twee boeken zijn overzichtswerken van de Nederlandstalige literatuur en de twee besproken delen van de *Geschiedenis van de Nederlandse Literatuur* behandelen uitgebreid de perioden 1900-1945 en 1945-2005. We kijken met name naar de bespreking van Louis Paul Boon in deze boeken.

DE LEESLIJST

222 werken uit de
Nederlandstalige literatuur

“De leeslijst is er om iedere literatuurlijver (hernieuwd) kennis te laten maken met vergeten, onderschatte, of juist stukgelezen en vaak-bekroonde werken uit de Nederlandse en Vlaamse letterkunde van alle eeuwen. Niet omdat het moet, maar omdat het leuk is. De auteurs van dit boek, allen letterkundespecialisten die verbonden zijn of waren aan de Radboud Universiteit Nijmegen, presenteren hun keuze van belangwekkende, urgente, relevante, interessante of gewoon mooie boeken uit de Nederlandstalige literatuur. En zo divers als de titels zijn, zo verschillend zijn ook de aspecten die aan bod komen: ze zijn eerder exemplarisch dan representatief. (...) een staalkaart van verwachte en onverwachte, onterechte en terechte hoogten uit tien eeuwen schriftelijke cultuur in de Lage Landen.”

Met deze kloeke woorden prijst de uitgever dit werk aan. En terecht: *De leeslijst* is een prachtig uitgegeven, bijzonder prettig leesbaar boek dat uitnodigt de besproken werken daadwerkelijk te gaan lezen. Het werkt ook uitstekend als naslagwerk om de achtergrond van een auteur of literair werk beknopt te leren kennen.

Ieder besproken boek wordt in twee bladzijden behandeld: eerst wordt een korte uiteenzetting gegeven over de auteur en het betreffende werk, waarna een klein essay volgt over karakteristiek en betekenis van het werk.

Jos Muijres bespreekt *De Kapellekensbaan/Zomer te Ter-Muren*. Het openingsfragment van het boek wordt geciteerd, waarna de verteller/schrijver Boontje en zijn personages worden uitgediept en de thematiek van het boek wordt toegelicht.

Daarbij komen uiteraard de verschillende vertellingen en binnenvertellingen aan bod en het essay eindigt met de woorden:

“*De Kapellekensbaan/Zomer te Ter-Muren* zijn poëtische boeken, ze gaan over het schrijven, over schrijvers en uiteindelijk over één schrijver, die Boontje heet en eerder een aantal romans heeft geschreven onder de ‘ronkende’ naam Louis Paul Boon.”

Uitgeverij Vantilt, 2015, 477 p.

Link naar inkijkexemplaar waarin de inhoudsopgave is te vinden en enkele voorbeelden van besproken werken:

<http://www.vantilt.nl/boeken/de-leeslijst/#>

DE CANON

De 50+1 mooiste literaire werken uit de Nederlanden

“Dit is geen in beton gegoten inventaris van zogenaamd verplichte literatuur. Dit is geen stenen tafel voor de eeuwigheid, wel een menukaart die de smaak van vandaag toetst aan de literaire keuken van ons verleden.

De canon is een gids, een inspiratie. Niet méér, maar zeker ook niet minder. (...). De canon toont aan welke boeken er in Vlaanderen als essentiële werken uit de Nederlandstalige literatuur worden beschouwd.”

Aldus de uitgever, waarmee ook meteen de nadruk op het Vlaamse perspectief is verduidelijkt. Het canonproject is een gezamenlijk

initiatief van het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL) en de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde (KANTL).

Net als *De leeslijst* is dit boek een aanrader om literaire werken (opnieuw) te leren kennen. Ook hier steeds een introductie van de auteur en het boek, maar minder gedetailleerd en gevolgd door een of meer uitgebreide fragmenten uit het werk. Ook in *De canon* wordt *De Kapellekensbaan* besproken.

Citaat: “De roman *De Kapellekensbaan* en zijn drie jaar later gepubliceerde vervolgdeel *Zomer te Ter-Muren* registreren weergaloos de naoorlogse sfeer van morele ontredde en de angst voor de Bom. Ze bevatten daarnaast ook het bevrijdende inzicht dat de wereld desondanks niet gedaan is om ten onder te gaan.”

De volgende fragmenten uit *De Kapellekensbaan* zijn ter illustratie van het werk opgenomen: *Het boek over de Kapellekensbaan, Over alles een groot kruis, Atlantic-atomic*.

KANTL & Uitgeverij Vrijdag, 2015, 403 p.

Alle beschouwende stukken over de auteurs zijn online volledig terug te vinden:

<http://literairecanon.be/werken>

Voor *De Kapellekensbaan* is dit de link: <http://literairecanon.be/werken/de-kapellekensbaan>

GESCHIEDENIS VAN DE NEDERLANDSE LITERATUUR

Geschiedenis van de Nederlandse Literatuur is een breed en overkoepelend overzicht van de geschiedenis van de Nederlandstalige literatuur in zeven delen. Twaalf vooraanstaande auteurs werkten aan deze reeks. De verschillende delen beschrijven de literatuur uit Nederland en Vlaanderen van de middeleeuwen tot 2005. De reeks zal in 2016 compleet zijn. Januari 2017 volgt nog een afsluitend deel van Arie Jan Gelderblom en Anne Marie Musschoot: *Ongeziene blikken: nabeschouwingen* waarin wordt teruggekeken op de geschiedenis van het project.

BLOED EN ROZEN

(1900 – 1945)

door Jacqueline Bel

“Een watervlugge afwisseling van literaire generaties en hun tijdschriften, modes en stromingen, dat is de geschiedenis van de literatuur in Nederland en Vlaanderen tussen 1900 en 1945. Het is de tijd van de opkomst en ondergang van totalitaire ideologieën – die ook hun sporen nalaten in de letteren.

Maar allesbepalend zijn de twee wereldoorlogen die de status quo van de negentiende eeuw vernietigen. Vlaamse dichters trekken in de Grote Oorlog ten strijde ‘in een geur van bloed en rozen’. Oorlog verandert voorgoed de manier waarop schrijvers en dichters in de Lage Landen in de eerste helft van de vorige eeuw naar de wereld kijken.”

Aldus de uitgever over *Bloed en rozen* – een omvangrijk en indrukwekkend deel in deze serie.

Het werk eindigt met een bespreking van Louis Paul Boon, waarbij met name wordt ingegaan op de ontvangst van de boeken *De voorstad groeit* (1943) en *Abel Gholiaerts* (1944). Het boek sluit af met de vermelding dat *Mijn kleine oorlog* na de bevrijding in boekvorm verscheen. Het boek zal de opening zijn van het volgende deel van deze literatuurgeschiedenis.

Bert Bakker/Prometheus, 2015, 1144 p.

<http://uitgeverijprometheus.nl/catalogus/bloed-en-rozen.html>

Kris Humbeek over *Bloed en rozen*

Kris Humbeek, hoogleraar moderne Nederlandstalige literatuur aan de Universiteit Antwerpen, sprak lovende woorden over Jacqueline Bel en haar werk tijdens de presentatie van het boek op 30 november 2015:

“Maar weinig mensen, ook zij die nochtans ervoor hebben doorgestudeerd, weten dat Louis Paul Boon al tijdens het interbellum zijn opwachting maakte in de Nederlandstalige letteren, en niet pas in 1943 met de roman *De voorstad groeit*. De auteur van *Bloed en rozen*, het nieuwste deel van de door de Taalunie gefinancierde *Geschiedenis van de Nederlandse Literatuur* weet dat wél en ze kan het feit bovendien trefzeker plaatsen in een ruimere context.

(...) *Bloed en rozen* is een weergaloos rijk en voortreffelijk geschreven werk waarvan iedereen die vandaag belangstelling heeft voor onze cultuur in ruwweg de eerste helft van de vorige eeuw ten volle zal genieten. (...) Had ik een hoed, Jacqueline Bel, ik nam hem voor u af.”

De volledige bijdrage van Kris Humbeek is op internet terug te lezen:

<http://literatuurensamenleving.nl/kris-humbeek-over-bloed-en-rozen/>

Altijd weer vogels die nesten beginnen (1945 - 2005) door Hugo Brems

“*Altijd weer vogels die nesten beginnen* laat zien hoe levendig en veranderlijk de literatuur is. Het toont de ontwikkelingen van de laatste zestig jaar, en laat zien welke rol afzonderlijke auteurs daarin gespeeld hebben: Nederlanders, Vlamingen, schrijvers uit voormalig Nederlands-Indië, Suriname en de Antillen, mannen en vrouwen, prozaschrijvers en dichters, autochtonen en allochtonen. Maar bovenal beschrijft Hugo Brems op fascinerende wijze hoe die ontwikkelingen van de actuele Nederlandse literatuur samenhangen met nieuwe manieren waarop literatuur geproduceerd, verkocht en gepromoot wordt. Het gaat dus ook over de opkomst van paperbacks, boekenbijlagen, festivals, stadsdichters, literatuur op internet... De Nederlandse literatuur bestaat dus, maar in een wereld waar de grenzen vervagen en waar ook andere kunsten, politiek en ethische normen snel veranderen.

De Nederlandse literatuur heeft wel een begin maar geen einde. Altijd weer komen er vogels die nesten beginnen...”

Zo wordt dit deel van de *Geschiedenis van de Nederlandse Literatuur* door de uitgever treffend aangekondigd.

Het boek opent met *Mijn kleine oorlog* van Louis Paul Boon en daarbij is het eerste fragment afgedrukt van dit boek dat verscheen als eerste aflevering van het weekblad Zondagspost op 24 december 1944.

“Mijn kleine oorlog is niet alleen diep geworteld in het klimaat van ontredde hoop en nieuwe hoop van die eerste naoorlogse jaren, het boek wijst tegelijk in tal van opzichten vooruit naar ontwikkelingen die de Nederlandse literatuur in de tweede helft van de twintigste eeuw zullen gaan beheersen”

Boon komt nog op vele plaatsen terug in dit boek, met name in het hoofdstuk *Experimenten met de roman* waarbij uiteraard in het bijzonder wordt ingegaan op het tweeluik *De Kapellekensbaan* uit 1953 en *Zomer te Ter-Muren* uit 1956. Maar er wordt ook gewezen op de vernieuwende vorm van *Mijn kleine oorlog* en *Menuet* als pogingen van Boon om roman en werkelijkheid met elkaar in overeenstemming te brengen.

Bert Bakker/Prometheus, 2006, 792 p.

<http://uitgeverijprometheus.nl/catalogus/altijd-weer-vogels-die-nesten-beginnen-2.html>

De BoonBerichten worden uitgebracht onder verantwoordelijkheid van het bestuur en met medewerking van Erna De Ridder. Samenstelling: Erik van Veen

BoonBerichten

Bestuur:

Luckas Vander Taelen (voorzitter) Wim Dijkstra en Luc Geeroms (ondervoorzitters), André Dumont en John Jacobs, (secretarissen), Freddy Van Hollebeke (penningmeester), Erik van Veen (webmaster) en Gert Jan de Bruijn

Secretariaat België:

John Jacobs, Martelarenstraat 143, 1800 Peutie
02 2512291 – jggjacobs@skynet.be

Secretariaat Nederland:

André Dumont, Groenestraat 114, 6531 HT Nijmegen
06 30014253 / 024 3565019 – mail@pboon.net

Bankrekening België: BE36068200494781 t.n.v. L.P.Boon
Genootschap, Oude Vismarkt 13, 9300 Aalst.

Bankrekening Nederland: NL53INGB0005685885 t.n.v. L.P.Boon
Genootschap, Nijmegen